ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої ради
Маріупольського державного університету
від «03» листопада 2026 року (протокол №4)

ПОРЯДОК
виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності в Маріупольському державному університеті

1. Загальні положення

1.1. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності в Маріупольському державному університеті (далі – Порядок) розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про академічну доброчесність», «Про запобігання корупції», постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації», « Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів», Цивільного Кодексу України, Статуту МДУ, Правил внутрішнього розпорядку МДУ, Колективного договору та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та нормативних локальних актів МДУ.

1.2. Цей Порядок визначає:

- підстави для проведення розгляду справи про порушення академічної доброчесності;
- процедуру, строки вивчення та експертизи академічних робіт, у тому числі кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, заяв (повідомлень) щодо фактів порушення академічної доброчесності, а також порядок підготовки та вимоги до експертного висновку і кваліфікаційні вимоги до експертів;
- процедуру розгляду справи про порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти та працівниками Університету;
- процедуру реалізації особою, стосовно якої ініційовано питання про порушення нею академічної доброчесності, прав, передбачених частиною восьмою статті 42 Закону України «Про освіту».

1.3. Встановлення факту порушення академічної доброчесності базується на таких основних принципах:

- усвідомлення важливості академічної доброчесності та відповідальності за її порушення;
- нульова толерантність до порушення академічної доброчесності;
- дотримання норм законодавства та внутрішніх нормативних документів МДУ;
- справедливість та об’єктивність;
- правова визначеність, відкритість та прозорість правил і процедур виявлення фактів порушення академічної доброчесності та відповідальності за її порушення.

1.4. Загальну організацію процесу розгляду звернень щодо встановлення фактів порушення академічної доброчесності здійснює Комісія з питань академічної доброчесності МДУ та/або уповноважена особа з питань академічної доброчесності МДУ.

1.5. Організацію експертизи робіт щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності здійснює Комісія з питань академічної доброчесності МДУ та/або уповноважена особа з питань академічної доброчесності МДУ.

1.6. Розгляд звернень та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здійснюється Комісією з питань академічної доброчесності МДУ.

1.7. У випадку оскарження рішення Комісії юридичний відділ Університету організовує претензійну та позовну роботу.

2. Підстави для розгляду фактів щодо порушення академічної доброчесності

2.1. Підставою для розгляду фактів щодо порушення академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти та особами, яким присуджено ступінь вищої освіти/науковий ступінь та присвоєно відповідну кваліфікацію/вчене звання в Університеті, є повідомлення про порушення академічної доброчесності.

2.2. Повідомлення про порушення академічної доброчесності (далі — повідомлення) подається на офіційну адресу МДУ заявником у довільній письмовій формі або в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису та/або кваліфікованої електронної печатки. Повідомлення обов'язково повинно містити таку інформацію:

- прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності;
- зміст порушення академічної доброчесності під час здобуття відповідного ступеня вищої освіти такою особою;
- докази, що підтверджують факт порушення академічної доброчесності, включаючи прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) автора/авторів та посилання на джерело оприлюднення розробок, наукових (науково-технічних) результатів, що належать іншим особам та були використані особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, інші докази щодо фабрикації чи фальсифікації наукових результатів;
- прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи або найменування заявника, його поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер телефону.

За відсутності будь-якої з вищенаведеної інформації повідомлення не розглядається.

2.3. Повідомлення з доказами, що свідчать про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, на підставі та/або з урахуванням якого особі було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання подається будь-якою особою, яка має такі докази та обов'язково повинно містити таку інформацію:

1) найменування закладу, до якого подається;

2) прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) особи (повне найменування юридичної особи), яка подає скаргу (далі – заявник), її контактні дані (адреса, номер телефона, адреса електронної пошти);

3) інформація про рішення, яким присуджено науковий ступень, ступень доктора мистецтва, ступень вищої освіти або присвоєно вчене звання, що приймалось на підставі чи з урахуванням академічного твору, повідомлення про академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається;

4) бібліографічний опис академічного твору, повідомлення про академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається; контактні дані автора академічного твору (за наявності такої інформації в заявника);

5) URL-адреса вебсторінки Національного репозитарію академічних текстів та/або сторінки офіційного вебсайту, де розміщено електронний примірник академічного твору (творів), індекс DOI публікації, щодо якого (яких) подавалося повідомлення.

Під офіційним вебсайтом розуміється вебсайт, призначений для легального розміщення наукових публікацій – вебресурс репозиторію, бібліотеки, журналу, музею, наукової установи, закладу, органу влади або їх структурних підрозділів тощо;

6) посилання на вимоги до відповідних академічних творів, чинні на момент присудження наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, ступеня вищої освіти або присвоєння вченого звання;

7) бібліографічні описи академічних творів, які є джерелами неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів, наукового

(творчого) результату інших авторів без відповідного посилання (академічного плагіату) (далі – джерело плагіату), та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію;

8) URL-адреса вебсторінки офіційного вебсайту, де розміщено в електронній формі джерело плагіату (індекс DOI такої публікації) та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію, або електронна копія такого джерела.

У випадку розміщення джерела плагіату за URL-адресою вебсторінки іншого ніж офіційний вебсайт, таке джерело повинно містити:

- повний текст твору;
- вказівку на авторство;
- вказівку на дату підписання до друку (якщо видання, де розміщено твір, її містить) або дату оприлюднення твору, створеного автором (авторами) для розміщення на вебсайті;
- вихідні відомості видання (або титульну сторінку рукопису дисертації, першу і другу сторінки автореферату);
- зміст видання (або рукопису дисертації).

Для публікації, створеної автором (авторами) для розміщення на вебсайті, вимоги абзаців шостого–сьомого цього підпункту не застосовуються.

У разі відсутності джерела плагіату у мережі Інтернет, до повідомлення додається примірник такого джерела або його копія (у тому числі електронна), про що зазначається у повідомленні. У випадку надання копії, у повідомленні має бути зазначено, що вона ідентична примірнику. Доведення ідентичності електронної копії примірнику покладається на заявника.

До повідомлення додаються:

- порівняльна таблиця із наведенням фрагментів академічного твору (творів) та відповідних фрагментів джерел академічного плагіату та/або відомостей про фабрикацію, фальсифікацію;
- копія академічного твору, на підставі та/або з урахуванням якого було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти, присвоєно вчене звання, про наявність у якому порушення академічної доброчесності подавалось повідомлення;
- примірники або копії джерел академічного плагіату. Примірник або копія джерела академічного плагіату, відсутнього у мережі Інтернет, мають відповідати вимогам, встановленим абзацами третім–сьомим підпункту 8 цього пункту.

2.4. Персональні дані заявника зберігаються та використовуються відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

2.5. Анонімні повідомлення не підлягають розгляду.

3. Встановлення фактів порушення академічної доброчесності

3.1. Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого учасником освітнього процесу, вченим, вступником, учасником, членом журі, членом організаційного комітету конкурсу, має право повідомити про це письмово Комісію з питань академічної доброчесності МДУ або ректора Університету, який протягом трьох робочих днів направляє отримане повідомлення до Комісії з питань академічної доброчесності МДУ для проведення перевірки та підготовки відповідного висновку.

3.2. Порушення, пов’язані з наявністю академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання, розглядаються Комісією з питань академічної доброчесності МДУ. Комісія здійснює перевірку повідомлення на дотримання вимог пунктів 5-7 Примірного порядку (розділу) розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання та у строк до десяти робочих днів від дати надходження приймає

рішення про прийняття повідомлення до розгляду або про залишення без розгляду та оприлюднює його на офіційному сайті Університету.

У разі залишення Комісією з питань академічної доброчесності повідомлення без розгляду у такий же строк заявник інформується про прийняте рішення та його підстави.

У разі прийняття Комісією повідомлення до розгляду копія повідомлення надсилається особі, стосовно якої надійшло повідомлення, якщо спосіб зв'язку з особою відомий.

3.3. Комісія з питань академічної доброчесності МДУ у разі прийняття до розгляду повідомлення щодо наявності у дисертації доктора філософії (захист якої був проведений у разовій спеціалізованій вченій раді, утвореній після 31 грудня 2022 року) та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати такої дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації протягом п'яти робочих днів також вносить інформацію до інформаційної системи Національного агентства «naqa.svr».

3.4. З метою розгляду повідомлення Комісія з питань академічної доброчесності:

1) має право одержувати в установленому законодавством порядку документи та матеріали, необхідні для розгляду повідомлення;

2) має право залучати зовнішніх експертів для встановлення наявності або відсутності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;

3) має право використовувати відповідне програмне забезпечення для перевірки викладених у повідомленні відомостей та аналізу академічного твору щодо наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

3.5. Факт встановлення порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти викладається у формі повідомлення до Комісії з питань академічної доброчесності з обов'язковим ознайомленням гаранта освітньої програми та декана відповідного факультету. У ньому повідомляється про порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти та викладаються обставини виявлення факту порушення. Строк подання повідомлення до Комісії – протягом трьох робочих днів з дня встановлення факту порушення академічної доброчесності.

3.6. Факт порушення академічної доброчесності здобувачем при написанні кваліфікаційних робіт (у разі надходження заяви) викладається у формі повідомлення у довільній формі, у якому обов'язково зазначаються: обставини виявлення факту порушення академічної доброчесності, додаються наявні докази. Повідомлення подається Комісії (Голові комісії), ректору МДУ протягом трьох робочих днів з моменту встановлення факту порушення академічної доброчесності.

3.7. Факт порушення академічної доброчесності здобувачем під час захисту кваліфікаційних робіт Екзаменаційна комісія фіксує в протоколі, де викладає обставини виявлення факту порушення та протягом трьох робочих днів направляє матеріали до Комісії з питань дотримання академічної доброчесності МДУ для ухвалення рішення.

3.8. Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності, які можуть бути перевірені. В іншому випадку Комісія з питань академічної доброчесності (Голова Комісії) має право залишити повідомлення без розгляду. Анонімні повідомлення чи повідомлення, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

3.9. Комісія з питань академічної доброчесності (Голова Комісії) протягом 10 робочих днів з дня надходження повідомлення:

- ухвалює рішення про початок розгляду повідомлення за встановленою процедурою або про залишення повідомлення без розгляду і повідомляє про це заявника;
- надсилає/надає особі, стосовно якої надійшло повідомлення, його копію та не пізніш як за три робочі дні до дати розгляду інформує її про дату, час і місце розгляду повідомлення.

3.10. На засідання Комісії обов'язково запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності.

3.11. Кожна особа, стосовно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, має наступні права:

- бути поінформованою про початок процедури розгляду повідомлення;

- бути поінформованою про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду повідомлення;
- ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо порушення нею академічної доброчесності, надавати до них зауваження;
- надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання;
- брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

3.12. У разі визнання факту порушення академічної доброчесності особою, стосовно якої розглядається повідомлення, перевірка і дослідження доказів не проводяться. Визнання факту порушення академічної доброчесності враховується під час визначення санкції, крім випадку, якщо санкція визначена Законом «Про академічну доброчесність».

3.13. Строк розгляду повідомлення та прийняття рішення про наявність (відсутність) порушення академічної доброчесності для осіб, яким було присуджено ступінь вищої освіти, науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва або присвоєно вчене звання становить не більше шести місяців з дня реєстрації повідомлення, в інших випадках у строк, що не перевищує тридцяти календарних днів з дня прийняття повідомлення до розгляду. У виняткових випадках цей строк може бути продовжений рішенням голови Комісії, з письмовим повідомленням заявника та особи, стосовно якої подане повідомлення.

3.14. Для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності (відсутності порушення) Комісія може залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні та програмні засоби.

3.15. З метою запобігання конфлікту інтересів під час розгляду повідомлення за рішенням Комісії з питань академічної доброчесності можуть запрошуватися як експерти педагогічні, науково-педагогічні та/або наукові працівники інших закладів освіти, наукових установ. У прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення особою академічної доброчесності не може брати участь особа, яка має конфлікт інтересів.

3.16. Рішення Комісії з питань академічної доброчесності МДУ про притягнення особи до академічної відповідальності має бути обґрунтованим, тобто ухваленим на підставі доказів, повно і всебічно досліджених у процесі розгляду повідомлення, або на підставі визнання особою факту порушення академічної доброчесності, та містити інформацію про конкретний вид порушення академічної доброчесності і санкцію за таке порушення.

3.17. Особа, стосовно якої встановлено факт порушення академічної доброчесності та прийнято рішення про притягнення її до академічної відповідальності, а також особа, яка подала повідомлення, мають право оскаржити таке рішення у порядку, визначеному цим Положенням відповідно до законодавства.

4. Права осіб, стосовно яких порушено питання про академічну недоброчесність

4.1. Рішення Комісії з питань академічної доброчесності, ухвалене у встановленому порядку, набирає чинності з дня його оприлюднення, а в разі його оскарження – з дня оприлюднення рішення Апеляційної комісії.

4.2. Рішення щодо встановлення фактів порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності, які набрали чинності, доводяться до відома осіб через корпоративну електронну пошту.

4.3. Особа, щодо якої було ухвалено рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнуто до академічної відповідальності, має право протягом 30 календарних днів з дня отримання повідомлення про прийняття такого рішення оскаржити його в Апеляційній комісії МДУ з питань академічної доброчесності (далі – Апеляційна комісія).

4.4. Апеляційна скарга:
- подається у письмовій формі на ім’я голови Апеляційної комісії до загального відділу МДУ або сканований варіант за підписом заявника на електронну пошту університету;
- повинна містити: ім’я особи, яка подає скаргу, місце проживання; номер телефону та електронну адресу посада – для педагогічних, науково-педагогічних працівників/ факультет, назва освітньої програми, курс – для здобувачів вищої освіти; рішення, яке оскаржується; в чому неправомірність

прийнятого рішення та обґрунтовані заперечення, клопотання особи, яка подала скаргу; перелік доказів (документів та інших матеріалів), що додаються до скарги;
- підписується особою, яка її подає або представником такої особи (за наявності довіреності або іншого документу, що посвідчує такі повноваження представника).

4.5. Апеляційну скаргу має бути розглянуто протягом місяця від дня її подання.

4.6. Апеляційна комісія збирається тільки у випадку наявної заяви. До складу Апеляційної комісії включаються: проректор з науково-педагогічної роботи або проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики – голова Апеляційної комісії; представник навчально-методичного відділу; представник навчальної лабораторії із забезпечення якості освіти; представник відділу аспірантури; представник Наукової бібліотеки; заступники голів рад з якості вищої освіти факультетів; заступник голови студентської ради Університету; заступник Голови Ради молодих вчених, представники студентських рад факультетів, навчально-наукового інституту управління; представник юридичного відділу. При цьому особа не може входити до складу Апеляційної комісії, якщо вона є членом Комісії з питань академічної доброчесності. Склад Апеляційної комісії затверджується рішенням Вченої ради на навчальний рік.

4.7. Член Апеляційної комісії не може брати участь у розгляді апеляційної скарги, якщо він виявив факт порушення, або якщо таке рішення ухвалено відносно цього члена комісії.

4.8. Апеляційна комісія має право розглядати скарги та ухвалювати рішення за умови присутності більше ніж 2/3 членів комісії. Формат засідань може бути очний, дистанційний або змішаний. Рішення ухвалюється відкритим голосуванням більшістю присутніх на засіданні членів комісії.

4.9. Голова Апеляційної комісії пропонує з числа її членів кандидатури заступника та секретаря, які затверджуються рішенням комісії на першому засіданні.

4.10. Розгляд апеляційних скарг відбувається відкрито, в присутності особи, яка подала скаргу, та (або) його представника. Відсутність під час розгляду особи та/або його представника, яких було належним чином повідомлено про час та місце засідання, не перешкоджає розгляду апеляційної скарги.

4.11. За результатами розгляду скарги Апеляційна комісія може ухвалити одне з наступних рішень:

- задовольнити скаргу та скасувати рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- змінити рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- відмовити в задоволенні апеляційної скарги.

4.12. Рішення Апеляційної комісії викладаються у формі протоколу засідання за підписом голови та секретаря комісії. Рішення набуває чинності з моменту його ухвалення. У протоколі мають бути зазначені докази та основні доводи, на підставі яких було ухвалено відповідне рішення. Сканована копія протоколу надсилається особі, яка подала скаргу та/або його представнику.

5. Прикінцеві положення

5.1. Порядок розглядається на засіданні Ради з якості вищої освіти МДУ, погоджується із Студентською радою МДУ та Радою молодих вчених, затверджується рішенням Вченої ради МДУ та вводиться в дію наказом ректора МДУ.

5.2. Зміни та доповнення до Порядку розглядаються на засіданні Ради з якості вищої освіти МДУ, погоджуються із Студентською радою МДУ та Радою молодих вчених, затверджуються рішенням Вченої ради МДУ та вводяться в дію наказом ректора МДУ.